

Cuprins

Capitolul I. Moștenirea – reguli generale	19
Secțiunea I. Definire, terminologie, reglementare	19
§ 1. Moștenire sau succesiune ?	19
§ 2. Succesiunea – transmisiune de patrimoniu	20
§ 3. Sediul materiei	21
Secțiunea a II-a. Felurile moștenirii	22
§ 1. Moștenirea legală	23
§ 2. Moștenirea testamentară	24
§ 3. Coexistența moștenirii legale cu cea testamentară	24
Secțiunea a III-a. Caracterele juridice ale transmisiunii moștenirii	26
§ 1. Transmisiune pentru cauză de moarte (<i>mortis causa</i>)	26
§ 2. Transmisiune universală	27
§ 3. Transmisiune unitară	28
§ 4. Transmisiune indivizibilă	30
Secțiunea a IV-a. Deschiderea moștenirii	32
§ 1. Data deschiderii moștenirii	33
A. Stabilirea momentului deschiderii moștenirii	33
B. Importanța datei deschiderii moștenirii	35
§ 2. Locul deschiderii moștenirii	36
A. Noțiunea de loc al deschiderii moștenirii	36
B. Importanța practică a locului deschiderii moștenirii	37
Secțiunea a V-a. Condiții generale ale dreptului de moștenire	39
§ 1. Capacitatea de a moșteni	39
A. Persoane care au capacitate succesorală	40
B. Persoane care nu au capacitate succesorală	43
§ 2. Vocația (chemarea) la moștenire	45
§ 3. Nedemnitățile succesorală	47
A. Definiție, caractere, natură juridică	47
B. Felurile nedemnității succesorală	48
C. Efectele nedemnității succesorală	50
D. Invocarea nedemnității succesorală	53
E. Legea aplicabilă	55

Capitolul II. Moștenirea legală	57
Secțiunea I. Principiile moștenirii legale	57
§ 1. Vocația succesorală legală (generală și concretă)	58
§ 2. Principiile generale ale devoluțiunii legale	61
A. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori legali	61
B. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă	63
C. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire	64
Secțiunea a II-a. Reprezentarea succesorală	65
§ 1. Definiție, natură juridică și domeniu de aplicare	65
§ 2. Condițiile reprezentării succesorală	67
A. Reprezentatul să fie precedat autorului moștenirii (sau nedemn)	67
B. Reprezentantul să îndeplinească <i>condițiile generale</i> pentru a-l moșteni pe autor	69
§ 3. Modul în care operează reprezentarea	70
A. Reprezentarea operează „în toate cazurile”	70
B. Reprezentarea este admisă la infinit (nemărginit)	72
C. Reprezentarea operează de drept (și imperativ)	72
§ 4. Efectele reprezentării succesorală	73
A. Efecte generale	73
B. Efecte particulare	75
Secțiunea a III-a. Reguli aplicabile claselor de moștenitori legali	76
§ 1. Clasa I de moștenitori legali (descendenții defunctului)	77
A. Dreptul descendenților la moștenire	78
B. Caracterile drepturilor succesorală ale descendenților	79
§ 2. Clasa a II-a de moștenitori legali (ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați)	80
A. Ascendenții privilegiați	80
B. Colateralii privilegiați	84
§ 3. Clasa a III-a de moștenitori legali (ascendenții ordinari)	87
§ 4. Clasa a IV-a de moștenitori legali (colateralii ordinari)	88
Secțiunea a IV-a. Drepturile succesorală ale soțului supraviețuitor	89
§ 1. Condițiile speciale cerute soțului supraviețuitor	90
A. Calitatea de soț și vocația sa legală la moștenire	90
B. Caractere juridice	92
C. Comunitatea de bunuri și drepturile soțului supraviețuitor	92

§ 2. Drepturile soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori legali _____	95
A. Cota succesorală la care are dreptul soțul supraviețuitor _____	95
B. Probleme speciale _____	96
§ 3. Dreptul special asupra mobilierului și obiectelor de uz casnic _____	98
A. Mobilierul și obiectele de uz casnic. Definiere _____	98
B. Condițiile dreptului special _____	99
C. Natura juridică a dreptului special _____	100
§ 4. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	101
A. Condițiile dreptului de abitație _____	102
B. Caracterele juridice ale dreptului de abitație _____	103
C. Încetarea dreptului de abitație _____	103
Secțiunea a V-a. Moștenirea vacantă _____	103
§ 1. Noțiunea de moștenire vacantă _____	103
§ 2. Natura juridică _____	104
A. Fundamentul vocației succesoriale a statului _____	104
B. Importanța determinării naturii juridice _____	106
§ 3. Procedura atribuirii moștenirii vacante _____	107
A. Curatorul special al moștenirii _____	107
B. Somarea succesibililor _____	108
C. Certificatul de vacanță succesorală _____	109
Capitolul III. Moștenirea testamentară _____	110
Secțiunea I. Testamentul – act juridic complex _____	110
§ 1. Definiere, caractere, cuprins, natură juridică _____	110
A. Definierea testamentului _____	110
B. Caracterele testamentului _____	110
C. Cuprinsul testamentului _____	112
D. Natura juridică specială a testamentului _____	113
§ 2. Condițiile de validitate a testamentului _____	114
A. Condițiile de fond ale dispozițiilor testamentare _____	114
B. Forma testamentului _____	119
C. Reguli de formă comune tuturor testamentelor _____	120
D. Sancțiunea nerespectării formei testamentului. Limite _____	122
§ 3. Interpretarea, proba și legea aplicabilă testamentului _____	123
A. Metoda interpretării subiective a testamentului _____	123
B. Proba testamentului incumbă succesibilului _____	124

C. Legea aplicabilă testamentului _____	124
Secțiunea a II-a. Formele testamentelor _____	125
§ 1. Testamentele ordinare _____	125
A. Testamentul olograf _____	125
B. Testamentul autentic _____	131
§ 2. Testamentele privilegiate _____	133
A. Testamentele în caz de epidemii, catastrofe, războaie _____	134
B. Testamentele maritime și fluviale _____	134
C. Testamentele militarilor _____	135
D. Testamentele persoanelor internate în instituții sanitare _____	135
E. Reguli comune testamentelor privilegiate _____	135
§ 3. Alte forme testamentare _____	136
A. Dispoziții de ultimă voință cu privire la depunerile la bănci _____	136
B. Testamentul cu element de extraneitate. Testamentul internațional _____	139
Secțiunea a III-a. Legatul _____	142
§ 1. Definiție și condiții _____	142
§ 2. Clasificarea legatelor _____	143
A. Clasificarea legatelor după modalitățile care afectează voința testatorului _____	143
B. Clasificarea legatelor după obiectul lor _____	144
C. Forme ale legatului cu titlu particular _____	147
D. Legatul uzufructului: cu titlu particular sau cu titlu universal _____	148
§ 3. Efectele legatelor _____	149
§ 4. Ineficacitatea legatelor _____	151
A. Revocarea voluntară a legatelor _____	151
B. Revocarea judecătorească _____	154
C. Caducitatea legatelor _____	156
D. Legatul conjunctiv și dreptul de acrescământ _____	158
Secțiunea a IV-a. Dezmoștenirea (exheredarea) _____	160
A. Dezmoștenirea directă și indirectă _____	161
B. Efectele dezmoștenirii _____	163
C. Nulitatea dezmoștenirii și prescripția dreptului la acțiune _____	165
Secțiunea a V-a. Execuțiunea testamentară _____	165
§ 1. Delimitarea execuțiunii testamentare _____	166
§ 2. Drepturile (puterile) și obligațiile executorului testamentar _____	166
§ 3. Încetarea execuțiunii testamentare _____	168
Secțiunea a VI-a. Limitele dreptului de a dispune de bunurile moștenirii _____	168
§ 1. Pactele asupra moștenirilor nedeschise _____	169

A. Condiții _____	169
B. Nulitatea actelor asupra moștenirilor nedeschise _____	170
§ 2. Substituțiile fideicomisare _____	171
A. Regula: legatul afectat de o substituție „nu produce efecte” _____	172
B. Excepția: legatul afectat de o substituție permisă de lege produce efecte _____	173
C. Liberalitățile reziduale. Legatul rămășiței _____	175
D. Substituția ordinară (vulgară) _____	176
§ 3. Reserva succesorală _____	178
A. Caracterele rezervei succesorale _____	179
B. Reserva succesorală a descendenților _____	181
C. Reserva succesorală a ascendenților privilegiați _____	182
D. Reserva succesorală a soțului supraviețuitor _____	185
§ 4. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor _____	186
A. Domeniul de aplicare _____	186
B. Liberalitățile care intră sub incidența art. 1090 C. civ. _____	187
C. Determinarea cuantumului cotității disponibile speciale _____	188
D. Sancțiuni _____	189
§ 5. Constituirea masei succesorale _____	189
A. Determinarea activului brut al moștenirii _____	190
B. Determinarea activul net al moștenirii _____	191
C. Reunirea fictivă a donațiilor la activul net _____	191
§ 6. Reducțiunea liberalităților excesive _____	193
A. Definirea, obiectul și invocarea reducăunii _____	193
B. Ordinea reducăunii liberalităților excesive _____	194
C. Efectele reducăunii _____	195
D. Imputarea liberalităților excesive _____	197
E. Modalități procedurale de exercitare a reducăunii _____	197
Capitolul IV. Transmisiunea moștenirii _____	199
Secțiunea I. Dreptul de opțiune succesorală _____	199
§ 1. Subiectele dreptului de opțiune succesorală _____	200
A. Moștenitorii legali _____	200
B. Legatarii _____	200
C. Creditorii personali ai succesibilului _____	201
§ 2. Retransmiterea succesorală _____	202
A. Retransmiterea și reprezentarea succesorală _____	202

B. Evoluția legislativă a retransmiterii succesorală	202
C. Exercițarea retransmiterii succesorală	203
§ 3. Actul juridic de opțiune succesorală	205
A. Caractere juridice	205
B. Condiții de validitate	206
§ 4. Termenul de opțiune succesorală	208
A. Termenul de opțiune de un an	208
B. Reducerea sau prorogarea termenului de opțiune succesorală	209
§ 5. Exercițarea dreptului de opțiune succesorală	210
A. Începutul exercitării dreptului de opțiune succesorală	210
B. Suspendarea și repunerea în termen	211
§ 6. Acceptarea moștenirii	213
A. Acceptarea voluntară și acceptarea forțată	213
B. Acceptarea expresă și acceptarea tacită	214
C. Efectele acceptării moștenirii	219
§ 7. Renunțarea la moștenire	221
A. Condiții de fond și de formă ale renunțării la moștenire	221
B. Efectele renunțării la moștenire	223
C. Revocarea (retractarea) renunțării: acceptarea solemnă a moștenirii	224
D. Revocarea renunțării (frauduloase) de către creditorii succesibililor	224
Secțiunea a II-a. Transmisiunea patrimoniului succesoral	225
§ 1. Obiectul transmisiunii	225
A. Cuprinsul activului succesoral	225
B. Cuprinsul pasivului moștenirii (datoriile și sarcinile)	226
§ 2. Transmisiunea activului moștenirii	227
§ 3. Transmisiunea pasivului succesoral	228
A. Moștenitorii care suportă pasivul moștenirii	229
B. Divizarea de drept a pasivului succesoral. Excepții	230
C. Plata creditorilor. Regresul între moștenitori	231
Secțiunea a III-a. Dobândirea posesiunii moștenirii. Sezina	232
§ 1. Sezina: dobândirea de drept a posesiei moștenirii	233
A. Noțiunea de sezină	233
B. Moștenitorii sezinari	234
C. Efectele sezinei	234
§ 2. Trimiterea în posesie a moștenitorilor legali nesezinari	234
§ 3. Predarea legatelor	236
A. Predarea legatului universal	236

B. Predarea legatului cu titlu universal _____	237
C. Predarea legatului cu titlu particular _____	237
§ 4. Procedura succesorală notarială _____	238
A. Deschiderea procedurii succesorale _____	239
B. Desfășurarea procedurii succesorale _____	242
C. Suspendarea procedurii succesorale _____	242
§ 5. Certificatul de moștenitor _____	243
A. Eliberarea certificatului de moștenitor _____	243
B. Cuprinsul certificatului de moștenitor _____	244
C. Puterea doveditoare a certificatului de moștenitor _____	245
D. Cheltuieli ocazionate de dezbaterea moștenirii: impozite, onorarii și tarife _____	246
§ 6. Procedura succesiunilor internaționale. Conflictul de legi _____	248
A. Procedura aplicabilă succesiunilor deschise înainte de 17.08.2015 _____	248
B. Procedura aplicabilă succesiunilor deschise după data de 17.08.2015. Certificatul european de moștenitor _____	250
C. Competența notarului public român de a emite certificate europene de moștenitor _____	251
§ 7. Petiția de ereditate _____	252
A. Delimitarea petiției de ereditate de alte acțiuni _____	252
B. Caractere juridice _____	253
C. Efectele petiției de ereditate _____	253
Capitolul V. Indiviziunea și împărțea moștenirii _____	257
Secțiunea I. Indiviziunea succesorală _____	257
§ 1. Regimul juridic aplicabil indiviziunii _____	258
A. Principiile indiviziunii succesorale. Regula unanimității și regula majorității _____	258
B. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune _____	261
Secțiunea a II-a. Raportul donațiilor și raportul datoriilor _____	263
§ 1. Raportul donațiilor _____	263
A. Definire, avantaje și delimitare _____	263
B. Condițiile obligației legale de raport _____	266
C. Persoanele care pot cere raportul donațiilor _____	268
D. Donațiile supuse raportului. Excepții _____	268
E. Modurile de efectuare a raportului donațiilor _____	270

F. Evaluarea bunului raportat _____	271
G. Procedura raportului donațiilor _____	272
§ 2. Raportul datoriiilor _____	273
Secțiunea a III-a. Partajul (împărțeala) moștenirii _____	275
§ 1. Partajul moștenirii (dreptul comun) _____	275
A. Partajul de drept comun, succesoral și judiciar _____	276
B. Persoanele care pot cere partajul _____	276
C. Capacitatea necesară pentru a cere partajul _____	278
D. Obiectul partajului succesoral _____	279
E. Formele partajului succesoral _____	282
F. Efectele partajului succesoral _____	286
G. Obligația de garanție între comoștenitori _____	288
H. Desființarea partajului succesoral _____	290
I. Drepturile creditorilor. Opoziția la partaj _____	291
§ 2. Partajul de ascendent _____	293
A. Noțiune și caractere juridice _____	293
B. Condițiile partajului de ascendent _____	294
C. Efectele partajului de ascendent _____	296
D. Ineficacitatea partajului de ascendent _____	298
TESTE GRILĂ _____	301
Capitolul I. Reguli generale (1-40) _____	301
Capitolul II. Moștenirea legală (41-80) _____	306
Capitolul III. Moștenirea testamentară (81-120) _____	311
Capitolul IV. Transmisiunea moștenirii (121-160) _____	317
Capitolul V. Indiviziunea și împărțeala moștenirii (161-200) _____	322
RĂSPUNSURI _____	329
Capitolul I. Reguli generale _____	329
Capitolul II. Moștenirea legală _____	329
Capitolul III. Moștenirea testamentară _____	329
Capitolul IV. Transmisiunea moștenirii _____	330
Capitolul V. Indiviziunea și împărțeala moștenirii _____	330
Index _____	331